

05

§38 Anul XV. — Nr. 3 Pentru sala de lectură

301.00611.
Martie 1944.

ȘCOALA VREMII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Inreg. Prim. Mun. Arad. Nr. 268731930

SUMĂRUL:

Const. Dogaru:*Menirea învățătorului***Alexe Floca:***Educația Profesională în învățământul primar superior.***Ion Vântaciu:***Pagini din charta dreptății românești.***Gavril Rejep:***Învățătorul, școala și sănătatea elevilor.**Răspândirea învățământului agricol la sate.***Asociația învățătorilor Secția Arad:***Dare de seamă, Convocare, Cont de gestiune, Contul deficit și excedent, Bilanș, Contul de profit și pierderi.*Redacția și Administrația
Arad, Casa Învățătorilor, Bulevardul Carol I, Nr. 69Redactor responsabil: **Romulus Ponta.**BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
ARAD

Scoala Vremii

Revista Asociației Învățătorilor din orașul și județul Arad
Apare lunar, afară de lunile Iulie și August.

Director: *Eugen Spinanțiu*

Comitetul de Redacție:

Președinte: *Nicolae Cârstea*
Vicepreședinte: *Ion Vârtăciu*
Secretar: *Gheorghe Moțiu, șc. Nr. 22.*
Redactor: *Romulus Ponta*

Membri { *Gavril Stănescu*
Traian Popescu
Simion Iuga
Nicolae Șerban

Administrator: *Iulian Pagubă.*

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru recenzie, publicațiile de schimb, precum și orice corespondență privitoare la revistă, se vor adresa redacției revistei *Scoala Vremii*, Arad, Casa Învățătorilor, Bulevardul Carol I Nr. 66.

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de luni: Iulie și Aug. Abonamentul 300 lei anual

ANUL XV Arad,

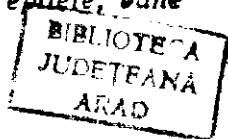
Martie

1944. Nr. 3

Menirea învățătorului

Despre învățător s'a scris atât de mult, încât pe bună dreptate, se vor întreba cetitorii acestor rânduri: ce s'ar mai putea adăuga pe seama celui mai discutat dintre slujbași? Un mare pedagog al veacului trecut l-a comparat cu soarele, iar Haret a arătat cât de înalt este rostul social al acestuia, deosebindu-l de funcționari. Numai că omul comun, mai ales în societățile care se găsesc pe o treaptă inferioară de evoluție, nu-l prețuiește la fel. Explicația este foarte ușor de găsit dacă medităm puțin asupra profesiei de educator. Învățătorul are de strunit o natură care, în voia ei, ar lua în curând înfățișarea unui teren lăsat în paragină. Aceste reminiscențe îi fac pe cei mai mulți să se gândească, uneori cu neplăcere, de cele mai multe ori cu dispreț, la acel stadiu de inferioritate al existenței lor, când trebuiau să fie călăuziți pentru a deveni oameni. În plus, certificatul unui absolvent de școală primară nu-i dă acestuia niciun drept, în afară de acela de a fi om, ceea ce oamenii prețuiesc foarte puțin. Lupta pentru existență este atât de aspră, încât omul se vede copleșit de profesionist. Pușini sunt convinși că multe din mizeriile vieții noastre de fiecare zi ar fi suportate mai ușor, că multe din lipsurile societății noastre ar fi înlăturate printr'o singură schimbare de atitudine, dacă am ști să fim oameni înainte de a fi altceva.

În vreau să adaug nimic la mulțimea de epitețe, bune

sau rele, atribuite învățătorului, dimpotrivă, voi arăta acestuia marea povară care apasă asupra sa.

Ori cât de variată ar fi cultura școlii secundare sau a universității, ea nu poate fi înțeleasă decât în sens materialist. Cine vede realitatea prin prisma unei singure discipline, fie aceasta chiar filosofia, nu poate înțelege omul în totalitatea funcțiunilor sale. Filosofia, în înțelesul ei cel mai înalt, se reduce la un sistem de principii abstracte, reci, gândite de anumite minți, în momente de înaltă tensiune intelectuală. Religia chiar, devenită obiect de învățământ, își pierde esența ei, afectivitatea. Dogmele și percepțiile cu care îndopăm pe copiii noștri, nu-i apropie de Dumnezeu, care este dragoste și simțire, nu știință și controversă teologică.

Intr'o societate materialistă, numai școala primară păstrează cultul valorilor morale, pentru că învățătorul, prin lărgimea orizontului culturii sale, rămâne om, iar prin contactul permanent cu pătura de jos a poporului, ia parte la viața de frământări și de năzninși a acestuia. Rousseau bănuise de mult că numai intuiția durerii ne face oameni. Dar nu numai din acest punct de vedere, este necesar acest contact. Poporul are aceeași puternică receptivitate pentru ideile morale ca și copilul. Nu este cazul să punem în discuție cunoscuta controversă a preexistenței ideilor morale. Inițial, omul nu este nici bun, nici rău. El are aceeași putere de receptivitate și pentru bine ca și pentru rău. Selecțiunea între o categorie de valori și opusele lor nu o face rațiunea, ci sentimentul care le însoțește. Cum se explică atunci frecvența abaterilor dela legile morale în pătura de jos a poporului? În primul rând, pentru că pătura posesoare de bunuri materiale tinde întotdeauna să închidă cercul în jurul ei. Exploatarea organizată, pusă la adăpostul legilor, nu mai poate fi calificată drept infracțiune morală. În al doilea rând, cei lipsiți de bunuri materiale, trăiesc într'un sbucium continuu, în care instinctele primare și valorile morale se ciocnesc neîncetat. Este oare mai puțin moral să-ți procuri bucată de pâine pe care organismul o reclamă, decât să porți o haină a cărei valoare reprezintă existența unei familii împovărate pe timp de un an?

Poate, tocmai în sărăcia sa materială, stă toată puterea

spirituală a învățătorului. Instituțiile cad ca și popoarele, în clipa în care nu mai îndeplinesc funcțiunea pentru care au fost create de oameni sau de Dumnezeu. Cât timp învățătorul va fi capabil să se dăruiască pentru cei mulți, școala nu se va îndepărta dela funcțiunea sa de transmițătoare a valorilor morale.

Fiecare epocă are o notă specifică, numită stilul acelei epoci. Perioadele de echilibru alternează cu perioadele de frământări, perioadele de creație alternează cu cele de distrugere. Asupra omului de totdeauna, apasă blestemul lui Sisif. Omul creiază și distruge propria sa operă. Stilul unei epoci se realizează prin anumite instituții, servite de oamenii pe care momentul istoric îi impune. Profesorul Simion Mehedinși a spus că fiecare popor își are un moment al lui. Ridicarea unui popor depinde de faptul dacă acesta a avut norocul ca în acest moment să fie condus spre adevăratele feluri de fii reprezentativi, dăruși cu puterea de înțelegere și spiritul de jertfă necesar marilor înfăptuiri.

Departate de mine gândul de a crede că evoluția de mâine a poporului nostru va trebui să fie dirijată numai de o categorie de oameni, considerată într'un stadiu minor de evoluție, pentru că are naivitatea să fie convinsă de superioritatea valorilor morale. Mai sunt și alții care propovăduiesc același lucru, dar aceștia sunt destul de maturi ca să nu creadă în ceea ce spun.

Nu va trece mult și omenirea va cunoaște cea mai zguduitoare revoluție în spiritul omului. Materialismului cras al epocii noastre îi va urma, printr'o schimbare bruscă de atitudine în fața vieții și o nouă ierarhizare a valorilor specifice umane, o împăcare a omului cu sine însuși. Omul zilelor noastre este un desamăgit, pentru că a pus inteligența mai presus de inimă și produsul mâinilor sale mai presus de mintea care le-a conceput. Aceasta va fi epoca naivilor de astăzi.

Învățătorul să aibă o credință fără limite în posibilitățile faptice și spirituale ale poporului și ale copiilor acestui popor. Am avut pe front o ordonanță cu numele Ion. De câteva zile, sufeream cumplit de o puternică răceală. Într'o noapte, deșteptându-mă, am văzut cu mirare că eram

acoperit cu două pături în loc de una. Aruncându-mi ochii la picioare, l-am văzut pe Ion, chircit, acoperit pe jumătate cu mantaua. Intr'un elan de admirație și de grijă în același timp, i-am strigat cât am putut: »Ce faci nenorocitul, vrei să te îmbolnăvești ca să pleci acasă? Să-ți iei pătura imediat!« După această întâmplare, trei zile încheiate, Ion n'a avut curaj să se uite în ochii mei. Când a crezut însă că a găsit momentul prielnic, mi s'a adresat pe un ton muștrător: »Să mă ierțați, domnule locotenent, dar D-voastră crezut că în noaptea aceea, eu nu m'am acoperit cu pătura ca să mă îmbolnăvesc și să scap de front«. »Nu, Ioane, n'am crezut în ceea ce ți-am spus, dar oamenii ca tine n'am văzut și mi-a fost necaz că eu și cei ca mine nu te-am prețuit îndeajuns.« Ion, umila mea ordonanță, iarna meșteșugar cârpaci în satul lui, iar vara precupeț în București, avea mai multă cultură sufletească de cât un ploton de filozofi.

Invățătorul să se apropie de acest popor, umilit de unii, mințit de alții, să-i asculte păsurile, să-i împărtășească necazul. Mulți cred că această apropiere trebuie să însemneze intimitate, adică, uneori, coborîre la un nivel de viață care contrazice legile morale. Băutura, în special, îi apropie pe o anumită speță de oameni, pe uniți de alții. Invățătorul să nu-și însușească scăderile poporului, ci să-l îndrepte pe calea cea bună. Conduita lui să fie aceea arătată de cărțile lui de căpătăiu. Vor fi unii care îi vor spune, în față, că se ține mândru și că alții nu s'au simțit umiliți să se cinstească din băutura lor. După ce-l vor cunoaște însă, și-l vor prețui îndeajuns, nu-i vor mai cere să facă ceea ce este împotriva gândurilor lui. Sunt alți învățători care caută să-și facă prieteni o parte dintre săteni, pentru a se pune la adăpost de eventualele colifii pe care alți slujitori ai satelor le-ar face împotriva lor. Și aceștia greșesc, pentru că omul subordonat unei grupări nu mai este obiectiv. Invățătorul să fie al satului întreg. El va îmbrățișa și pe unii și pe alții cu aceeași dragoste și cu aceeași căldură.

Sunt învățători cari, pentru că au fost umiliți pentru sărăcia lor, caută să-și întemeieze cât mai repede o gospodărie mare care să-i impună în ochii sătenilor. Acesta este un efect al aceleiași concepții care vede în cultură un mijloc

pentru perfecționarea instrumentelor intelectuale de acumulare a valorilor economice. Acești învățători sunt întocmai ca albinele prea încărcate cu polen, pe care aripile nu le mai ajută să zboare. Învățătorul, al cărui suflet nu se mai poate ridica spre înălțimile idealului din cauza materiei care îl ține aproape de pământ, nu va putea contribui cu folos la regenerarea de mâine a Neamului.

Dar grija cea mare a învățătorului va fi pentru copii, nădejdea de totdeauna a neamurilor dornice de progres. Copilul, acest minunat dar al lui Dumnezeu, este cea mai aleasă podoabă a speței umane. Animalul aproape că nu are copilărie. La ce bun i-ar trebui, când vieța lui se reduce la satisfacerea unor instincte primare, aceleași de veacuri. Dacă n'am lua în considerație decât evoluția culturală și tehnică din ultima sută de ani și-ar fi îndeajuns pentru a explica această lungă ucenicie. Copilului, să-i închine învățătorul toată dragostea și toată puterea sa de muncă. Știu, că, de cele mai multe ori, copilul ne apare ca o natură sălbăticită. Unii învățători, după câteva încercări nereușite, își pierd încrederea în eficacitatea metodei și încep să pună în aplicare mijloace represive, mai ales că acestea stau la îndemâna oricui și a pedagogilor și a nepedagogilor. În aparență, ajung la oarecari rezultate. În fond, nu izbutesc decât să stâlcească minunata natură umană, coborînd pe om la rangul de animal, lipsit de voință, de inițiativă, ucigându-i spiritul treator. Alții se cred victime ale unei organizații sociale nedrepte. Aceștia simt în ei chemări mai înalte care nu se pot înlăptui din cauza modestelor preocupări presupuse de profesia de învățător. Sunt veșnicii nemulțumiți care se găsesc mereu în căutarea unei căi de evaziune. De obicei, n'o găsesc, iar maturitatea îi ajunge în aceeași situație de provizorat. Rămân până la sfârșitul carierei suflete moarte, omoritoare de suflete.

Numai ereditatea biologică nu se desminte. Ereditatea sufletească are atâtea excepții, încât putem afirma cu toată tăria că acestea formează regula. Mecanismul vieții sufletești este foarte complicat, iar pe măsură ce spiritul se maturizează, se detașează tot mai mult de suportul biologic. Intervine tot mai des factorul numit de autorii americani,

oportunitate. Fiecare copil are dreptul la cel mai potrivit concurs de împrejurări pentru a-și realiza toate posibilitățile sale interne. Cine altul, în afară de învățător, ar putea să realizeze în condițiuni mai fericite oportunitatea? Părinții în niciun caz. Am văzut așaziși părinți buni care prin excesul lor de dragoste și-au nenorocit copiii, ca și parinți severi ai căror copii, odată scăpați de tutela celor dintâi, s'au transformat în desfrânați. Statul, prin colectivizarea tinerețului, cu atât mai puțin.

Pentru a câștiga această luptă al cărei rezultat final este stăpânirea și organizarea vieții sufletești a copilului învățătorul să-și păstreze întreaga prospețime intelectuală. Să fie mereu în contact cu toate domeniile de cunoștințe și îndeletniciri, precum și cu acele discipline prin care înțelege subiectul educativ, adică pe copil.

Dragoste fără margini, înțelegere desăvârșită, pregătire temeinică, iată ce trebuie să dovedească învățătorul pentru a fi de real folos Neamului, în zorii unei lumi mai bună ca aceea de ieri.

C. Dogaru.

*Române, în tăcerea sfântă,
Tu oșește-te în puteri,
Să câștigăm prin luptă astăzi
Tot ce-am pierdut prin vorbe eri!*

EDUCAȚIA PROFESIONALĂ

în învățământul primar superior.

Alexe Floca

Directorul Oficiului de Orientare Profesională, Arad.

Actuala reformă introdusă în școala primară, modificând caracterul teoretic al cursului supra primar și dându-i o directivă practică, potrivită cu specificul fiecărei regiuni, reprezintă, fără îndoială, o transformare radicală a acestui învățământ. Elevul în loc să urmărească supus șirul ideilor din carte, este pus direct în contact cu problemele de viață, fiind pregătit metodic, și din timp, pentru ca mâine să le poată face față cu succes.

În spiritul acestei reforme credem că își găsesc o fericită aplicare și ideile care formează obiectul acestor rânduri, menite totodată a-i aduce și o modestă complectare.

Învățământul primar reprezintă prima treaptă spre care se ridică valurile generațiilor de mâine. Odată terminat acest ciclu, pentru fiecare copil se pune întrebarea, dacă va continua școala mai departe, va merge la o meserie, sau va rămâne la coarnea plugului, sau, în sfârșit, va îngroșa rândurile muncitorilor manuali necalificați? Soluționarea acestei probleme de viață, până în prezent, a rămas de obicei în sarcina părinților, care o rezolvă în felul lor. Uneori copilul este lăsat singur să decidă drumul pe care dorește să-l urmeze. Dar foarte rar, când intervine autoritatea școlară, bineînțeles neorganizată, ci mai mult întâmplător, datorită faptului norocos, când vreun educator, cu mai mare trageră de inimă pentru soarta celor ce vor eși de sub mâna sa, să îndemne și să străluie pe lângă părinți ce să facă cu odrasla lor.

Dacă învățământul primar superior a devenit cu adevărat practic, preocupat direct de problemele imperative ale vieții reale, așa cum o trăește fiecare elev, atunci nu se mai poate trece cu vederea poate această cerință, de cea mai vie și permanentă actualitate, pentru toți absolvenții, în momentul când părăsesc școala. De aceea datoria școlii primare este ca alături de educația generală strict necesară oricărui cetățean de mâine, să facă și o educație profesională, cel puțin în ultimul an, care să le dea posibilitate absolvenților să înțeleagă cerințele unei înțelepte alegeri

a profesiei, precum și matoria lor elementară și a părinților acestora de a alege meseria care să le permită să pună în valoare deplină toate comorile moștenite dela natură, spre binele lor și al neamului.

Pentru a ne face o idee despre stadiul dureros în care se găsește această problemă, ne vom permite să înfățișem numai un sector, desigur cel mai important, acela al meseriilor, unde majoritatea absolută a candidaților o formează absolvenții școlilor primare.

Vom prezenta cazuri reale, trăite zilnic, de ani de zile, la Oficiul de Orientare Profesională din Arad, și în general la toate oficiile din țară. Tinerii veniți pentru examenul psihotehnic, obligator la înregistrarea contractului de ucenicie, se prezintă fără cele mai elementare noțiuni asupra marelui varietăți de profesii din câmpul muncii. Candidatul nu știe nici cel puțin cu ce se va ocupa el în noua profesiune, n'are idee cu ce fel de unelte, sau mașini va fi nevoit să lucreze. Și, nu ne referim numai la tinerii veniți dela sate, unde e explicabil, însă nu-i admisibil, dar s'au prezentat atâția băieți din localitate, din diferite cartiere ale orașului, care doreau să devină, spre exemplu, strungari în metale, sau altele, fără să știe ce lucrează un strungar, nici să fi văzut până atunci un strung!

Totuși acești tineri pleacă la meserie cu hotărâre neclintită, mânați numai de motivul că și alții dela ei, un prieten, sau rudă, învață aceeași meserie. Dintr'o simplă imitație!

Aceeași situație este și dacă ne referim la fetițe. Majoritatea dintre ele își aleg meseria din motive neprofesionale, supunându-se de obicei voinței părinților, fără să fie în măsură să ia o atitudine critică, deliberativă, în fața unui moment de însemnătate crucială din viața lor.

Dacă ne referim la categoriile de meserii preferate de candidați, constatăm că băieții în majoritate se îndreaptă spre metalurgie. Toți vor să devină mecanici, strungari în metale, lăcătuși, electricieni, etc. Fetele se îndreaptă într'o proporție de peste 75% spre textile, unde croitoresele mențin un record zdrobitor.

De când funcționează în localitate un cămin de ucenice, sosesec o mulțime de fete dela țară, însoțite de părinți. Ce meserie credeți că vor să învețe? Tot croitoresele! Iar părinții motivează că după ce vor termina meseria aceasta o pot practica și acasă?!

Iată ce înseamnă să lași de capul lor pe acești oameni

simpli. Ce interpretare deplasată știu să dea celor mai superioare preocupări îndreptate spre binele lor! Școala în primul rând, și toți factorii de răspundere ai satelor noastre sunt obligați să intervină cu toată energia pentru a le corecta judecata, făcându-i să înțeleagă situația, potrivit scopurilor urmărite prin întemeierea acestor instituții.

În astfel de condițiuni, oricine înțelege ce teme se poate pune pe dorința candidaților de a învața o meserie, despre care posedă cele mai superficiale informații, alegând-o la întâmplare, mai mult prin imitație, fără să cunoască suficient, cel puțin principalele profesii practicate în industrie sau comerț. — În acelaș timp se poate imagina sarcina Oficiului de Orientare Profesională, dificultățile enorme ce le întâmpină îndrumarea științifică a tinerilor în diferite profesii, în raport cu aptitudinile dovedite la probe și cu cerințele fiecărei meserii în parte. De asemenea se pot ușor prevedea consecințele incalculabile ale Ingrămădirii orbești spre anume grupuri de profesii, lăsând goale o mulțime de alte profesii importante și foarte rentabile.

În localitate sunt meserii ca. aurar, ceasornicar, giuvaergiu, cauciucar, lumânărar, săpunar, tehnician dentar, mecanic de precizie, sau comerciant (aproape în toate specialitățile) etc., etc. pentru care tinerii noștri absolvenți nu simt nicio atracție. Aceasta, natural, nu din motivul că n'ar avea aptitudini, ci din cauza lipsei totale de pregătire și trezire a interesului față de ele, fiind înafara sferei lor de preocupări din familie, școală sau societate. Deci nu le înțeleg valoarea.

Să revenim însă asupra celui de al doilea factor, deosebit de important, și în general decisiv în problema alegerii unei profesii. Părinții viitorilor ucenici fiind în marea lor majoritate oameni simpli, cu puțină pregătire, sunt stăpâniți de convingeri înapoiate și din ideile lor fixe nu pot fi scoși cu succes, numai în cele câteva momente când vin și ei, mai mult întâmplător, până la Oficiul de Orientare Profesională. Pentru ei meserie constă dintr'un mănunchiu de cunoștințe de specialitate și din anume dexterități în mănuierea uneltelor, etc. Ori, acestea le poate însuși oricine, dacă vrea. Atunci de ce n'ar fi în stare și copilul lor să învețe cutare, sau cutare meserie, bine plătită, sau la care sunt și alți cunoscuți? Sunt extrem de rare cazurile când părintele așează întreg punctul de greutate al problemei pe copil,

pe însușirile și capacitățile ce le-a moștenit, și atunci, o face mai mult cu jumătate de convingere, așteptând rezultatul examenului psihotehnic, cu nădejdea că până la urmă tot speranțele lui vor fi confirmate.

Când vor ajunge să înțeleagă și părinții, că la alegerea unei profesii principale condiție este copilul, cu înzestrarea lui psihică, *peste care nu se poate trece*, când vor pricepe că fiecare meserie are cerințele ei specifice, deci nu o poate învăța oricine, că meseria are nevoie de cât mai multe capacități ca să poată ține pas cu progresul, că au obligația morală și națională să-l dea pe copil acolo unde se vor putea actualiza cele mai prețioase însușiri cu care a fost dăruit dela naștere, când în sfârșit vor recunoaște că viața economică are nevoie ca forțele națiunii să activeze în toate ramurile evitându-se îngrămădirile spre anume meserii, dăunătoare din toate punctele de vedere, abia atunci partea a doua și cea mai dificilă din problema alegerii unei profesii se poate afirma că a fost lichidată. Din aceste cauze meseria de tâmplar, care în Arad a atins o dezvoltare admirabilă, astăzi duce lipsă de ucenici, în timp ce altele sunt suprapopulate. Mulți ucenici din localitate au fost constrânși de voința mamei, sau a tatălui să îmbrățișeze profesiunea care nu o doreau, iar alții au fost siliți să schimbe profesiunea după mai multe luni de ucenicie, numai pentru că părinții nu-și puteau satisface interesele lor materiale, sau de familie, etc.

Am insistat asupra acestui colț de realitate, luat din mijlocul nostru, pentru a trezi un interes mai plin față de o problemă pe care școala noastră nu a exploatat-o încă metodic și organizat, spre a ne convinge de prea durerosul stadiu în care este lăsată. Numai dacă ne-am referi la ceea ce se face în alte țări mai civilizate, am pricepe, prin contrastul izbitor, toată tragedia pe care o trăiește anonimul și umilul candidat la ucenicie, imediat ce a părăsit școala primară. Pentru că nimeni nu poate admite ca un bălat la vârsta de 14—16 ani, fără nicio pregătire prealabilă, să-și poată alege o meserie cu toată înțelepciunea cuvenită.

Cu prilejul unei conferințe, ținută de autorul acestor rânduri, cu directorii și învățătorii claselor dela cursul primar superior din localitate, am expus mai amănunțit activitatea desfășurată de învățământul primar din străinătate, pentru a li se face elevilor o educație profesională cât mai temeinică. Vom aminti

doar câteva idei și relizări mai importante.

În Germania, Franța, Anglia, Statele Unite și Japonia, pentru a nu aminti decât pe cele mai importante, în fiecare școală există învățători, sau profesori special pregătiți pentru funcția de consilieri de orientare profesională. Acolo studiul profesiunilor și al pieții muncii face parte din obiectele de învățământ, predându-se în ore speciale, în ultimul an de curs, dela fiecare categorie de școală. Există manuale întocmite cu foarte mult bun simț, care sivesc atât elevilor cât și părinților. Fiecare copil este observat și studiat de aproape, având un dosar vocațional, pe care este obligat a-l prezenta oriunde s'ar îndrepta după terminarea școlaei respective. Cursurile sunt urmate de proiecțiuni, cinematograf, vizite în ateliere, fabrici, excursii, etc. Părinții sunt mereu chemați la întruniri serale ținute la școală, spre a fi inițiați în problemele multiple legate de profesiune. Ministerul Muncii împarte gratuit o mulțime de broșuri și publicații în școli, urmărind acelaș scop.

Ceeace constituie însă esențialul și indispensabilul din această problemă, este faptul că acolo școala primară este obligată să mențină cel mai strâns contact cu oficiile de orientare profesională, iar acestea din urmă, la rândul lor, îi pun la dispoziție tot ce-i poate fi necesar.

Expunând cele de mai sus, nu rezullă că intenția noastră ar fi să arătăm că la noi nu s'a încercat până acum nimic în această direcție. Școala a suferit o mulțime de reforme, s'au făcut atâtea experimentări, centre practice model, etc. Dar aici nu e vorba de a pregăti pe elev spre anume meserie, de a-i da posibilitatea să-și exerciteze anume însușiri importante și utile mai târziu, sau a contribui la o armonică dezvoltare psiho fizică a acestuia. E departe de noi intenția de a i se face elevului în școala primară un fel de preucenicie. Problema urmărită la noi, a fost până acum doar atinsă tangențial, fără să fi fost privită pe direcția ei centrală de desfășurare, rămând nedeslegată. Ucenicia o vor face elevii mai târziu și în condiții pe care școala nu le poate pune la îndemână. Însă de o bună alegere a profesiei are absolută nevoie absolventul școlaei, imediat ce a terminat cursurile. Acesta nu este în măsură să o rezolve singur, fără o prelabilă și temeinică pregătire, pe care numai școala primară are posibilitatea și este datoare să i-o dea.

Școala primară nu mai poate întârzia dela această obligație urgentă pentru timpurile de azi. Iar acolo unde există officii de orientare profesională trebuie să înceapă imediat educația profesională a tinerilor generații aflate în prezent pe băncile școlii.

Pentru atingerea scopului comun sunt necesare următoarele măsuri imediate. Cunoaștem situația din învățământul nostru primar. Noi nu avem învățători vocaționali, nici manuale pentru studiul sistematic al profesiunilor, nu avem de asemeni nici ore speciale de cursuri, totuși în condițiile existente, ne este suficientă bunăvoința corpului didactic, pentru a eși din inerția în care ne găsim în această privință.

Nu este vorba de aplicat teste, de a face măsurători morfologice, sau psihologice ale elevilor, după cum nici nu intenționăm a supraîncărca programul și multiplele obligații ale corpului didactic, ci în cadrul obicinuit de activitate dela cursul superior, cel puțin în clasa ultimă, cu mijloacele noastre modeste, dar cu toată convingerea, pentru opera noastră și națională solicitată, să începem aplicarea următorului program de lucru:

**Proiect de Programă analitică suplimentară
pentru elevii claselor a VI-a și VII-a primară.**

I.

Partea teoretică, de cunoștințe generale asupra profesiunilor.

1. *Cunoașterea aprofundată a câtorva meserii reprezentative din fiecare categorie de profesii:* (discuții în clasă cu elevii, teme în scris, lecturi, vizite în ateliere, activitate practică în școală și acasă, etc.)

a) *Metalurgie:*

lăcătuș
strungar
mecanic
electrician
ceasornicar
giuvaergiu

b) *Textile:*

croitor
tapiter
țesător
boiangiu

c) *Lemn:*

tâmplar
dulgher
strungar în lemn

d) *Piele:*

pantofar
blănar

j) *Servicii personale:*

bărbier
coafor

e) *Comert:*

comerciant de coloniale

comerciant de textile	h) <i>Terasament construcții</i> :
comerciant de stofe	zidar
comerciant de fier, sticlă	zugrav
f) <i>Alimente</i> :	pictor de firme
brutar	i) <i>Transporturi</i> :
măcelar	șofer
cofetar	mecanic de locomotive
g) <i>Grafice</i> :	aviator
tipograf	l) <i>Profesii libere</i> :
fotograf	tehnician dentar

2. Cunoștințe sumare asupra cerințelor diferitelor profesii, spre a fi bine îndeplinite.

3. Cunoștințe asupra aptitudinilor fizice și psihice cu care este înzestrat din naștere fiecare individ.

4. Bolile profesionale. Accidentele profesionale.

5. Igiena muncii — Igiena Atelierelor și întreprinderilor.

6. Condițiile economice, morale și sociale, din familie.

7. Profesiunea să fie aleasă în funcție de potrivirea dintre cerințele profesiei dorite și aptitudinile elevului, în primul rând, și apoi se vor lua în considerație condițiile economice, morale și sociale ale familiei sale.

8. Legislația muncitorească :

— Cum se face un contract de ucenicie.

— Drepturile și datoriile ucenicului și patronului.

— Instituțiile muncitorești: 1. Oficiul de Orientare Profesională, 2. Oficiul de Plasare, 3. Camera de Muncă, 4. Inspectoratul Muncii, 5. Casa Asigurărilor Sociale.

Din aplicarea programului de mai sus se va urmări cunoașterea esențialului din fiecare profesiune reprezentativă, adică : a) Cu ce se ocupă, ce lucrări face, b) cu ce fel de unelte, sau mașini se lucrează, c) Ce însușiri fizice sau psihice cere profesiunea. Se vor sublinia din discuțiile cu elevii importanța aptitudinilor pentru a reuși în meserie. Bolile și accidentele numeroase produse din nepotrivirea dintre aptitudinile meseriașului cu cerințele profesiei. — Pentru aplicarea programului se vor primi instrucțiile și materialul necesar.

II,

Partea practică :

1. Vizite dese (de recomandat după fiecare tratare a unei categorii profesionale) la diferite ateliere și întreprinderi din localitate. Excursii. Filme. Un tablou cu întreprinderile din Arad ce se vor putea vizita, și atelierele și întreprinderile din provincie, după caz.

2. Vizite la instituțiile muncitorești din localitate.

3. Vizite în spitale, sanatorii, sau locuri de recreație ale muncitorilor.

4. Tabloul profesiunilor recunoscute de Ministerul Muncii

5. Tabloul profesiunilor grupate pe anii cât durează ucenicia în fiecare profesiune.

6. Tabloul profesiunilor care se exercită în localitate, cu menționarea profesiunilor aglomerate, sau al celor puțin căutate. Se va insista asupra consecințelor grave produse de ambele fenomene.

7. Întreprinderile mari din Arad. Timpul când primesc aceștia ucenici și condițiile de admitere.

8. Lecturi frecvente din autorii român, sau streini cu privire la viața meseriașilor.

Se va insista cu deosebire asupra strădaniei eroice a inventatorilor naționali sau streini.

III.

Indrumarea Părinților elevilor :

1. Întruniri cât mai dese cu părinții, cu prilejul serbărilor școlare, întruniri serale, pentru a fi inițiați în probleme generale în legătură cu alegerea înțeleaptă a unei cariere.

* * *

Programul acesta nu este definitiv, fiind deci susceptibil de orice modificare necesară. Intocmirea lui s'a făcut mai mult cu intenția de servi de călăuză, o schiță sumară care să îndrume activitatea corpului didactic.

Explicarea amănunțită a diferitelor puncte din program va urma succesiv în celelalte numere ale revistei, în ordinea lor de urgență.

Tablourile cu profesiunile (3 la număr) s'au multiplicat prin concursul binevoitor al Inspectoratului Școlar Județean Arad, și

vor fi trimise imediat școlilor din localitate și din centrele de plasă, de unde pot fi copiate și de restul corpului didactic interesat să le aibă în școală. Ele vor fi afișate pe un carton, sau alt material corespunzător, pentru a fi expuse permanent în clasă, servind în primul rând elevilor spre a se familiariza cu mulțimea meseriilor recunoscute de lege. Tabloul Nr. 1 și Nr. 3, formează baza întregului program.

Drept încheiere provizorie a acestui articol, ținem să subliniem următoarele. Scopul ce-l urmărim prin aplicarea educației profesionale a elevilor din cursul primar superlor, nu este numai negativ, adică de a înlătura mulțimea greutăților și de a evita consecințele nefaste ce pândesc pe viitorii absolvenți ai școalei primare, Dimpotrivă, noi trebuie să urmărim în primul rând desfășurarea unei activități pozitive, de cea mai mare însemnătate, atât pentru fericirea individului, cât și pentru binele națiunii.

Să nu scăpăm din vedere că, dacă azi s'a ajuns ca elementele tinere să se îndrepte spre meserii cu toată încrederea, dacă statul la rândul său a înțeles să nu precupească niciun sacrificiu pentru a pune la dispoziția ucenicilor instituții (cămine, model înzestrate, Oficii de Orientare Profesională, Case de Asigurări Sociale, etc.) ce pot fi admirate și de streini, avem în schimb obligația sacră să călăuzim curentul format, cu toată grija și înțelepciunea necesară spre a-și atinge misiunea așteptată în noua structură a vieții economice a țării.

În capitalul ereditar al neamului nostru zac comori nebănuite, pe care școala are datoria să le trezească la viață, fiindcă ea dispune de individ în perioada maximă de plasticitate. Suntem datori să trezim rezervele latente ale tineretului școlar pentru ca acestea să se actualizeze, până la deplina realizare a geniului generației de mâine. De aceste energii proaspete va avea absolută nevoie țara, spre a răspunde marilor încercări de azi și de mâine.

Numai astfel ne vom îndeplini o datorie fundamentală de conștiință pentru binele acestui neam, de a cărui soartă suntem și rămânem răspunzători.

PĂGINI DIN CHARTA DREPTĂȚII ROMÂNEȘTI

28 Februarie 1785.

Dela jertfa lui Decebal pe planul libertății naționale, destulul necruțător ne-a cerut noi și nenumărate jertfe. Din stăpâni ai moșiei transilvane ajungem „tolerați”. Credința ne este discoiderată; n'avem dreptul să invocăm darul divin, preoții erau supuși la biruri și obligați să facă zilele de robotă, împreună cu țărănimea, umilită la tot pasul și redusă la cea mai neagră stare de mizerie. Intr'astfel de condiții, moartea era preferabilă vieții și de aceea acțiunea viforoasă a lui Horia, Cloșca și Crișan a găsit în popor o stare de spirit atât de favorabilă.

Cei trei luceferi ai dreptății românești se ridicaseră din mulțimea istovită de biruri, din rândurile oamenilor scoși de sub autoritatea legilor. Chemarea lor a străbătut văile și amplificată de ecoul munților, a răscolit inimile însângerate, a readus nădejdea în suflete, pregătindu-le pentru ziua cea mare a izbăvirii. Deși pornită din considerente sociale, răscoala Românilor din 1784, poartă pecetea unor evidente postulate naționale și se alimentează din tradiționalul idealism al rasei, în temeiul căruia *revoluționarii acordă iertare nobililor care se declară Români și primesc religia ortodoxă*. Ei cer ca norma de drept care guvernează Statul să se extindă și asupra lor, să nu mai fie deposedați de atributele persoanei umane, să li se restituie patrimoniul părintesc, la contribuțiunile publice, să fie supuși deopotrivă: Unguri și Românul, nobili și țărani, iar jurământul de credință față de împărat, care personifică patria, să-l pres-teze și domniile de pământ, ștergându-se astfel toate deosebirile de neam și clasă.

Cum era și firesc, aceste drepte revendicări nu găsiră niciun răsunset în rândurile nobilimii, hotărâtă mai mult ca oricând să-și apere privilegiile, iar guvernul transilvan decretă chiar „insurecțiunea” clasei conducătoare, chemând-o la luptă împotriva iobăgimei, care se vrea subiect de drept în Statul ale cărui legiuri o admiteau doar ca element de viațuire provizorie. Faptul este caracteristic și trebuie relevat. *În rândurile*

iobăgimei din Transilvania, lipsită de benefacerile școlii, legată de pământ și redusă la starea de sclăvie, ideile »luminării« se răspândiră cu multă ușurință, constituind temeiul dogmatic al unei lupte de largă generozitate românească. Astfel iobații: Horia, Cloșca și Crișan sunt în Transilvania precursorii luptei pentru libertate, fraternitate și egalitate, deslănțuită de revoluția franceză cu câțiva ani în urmă, până când uzurpatorii drepturilor românești, deși cu o pretinsă cultură superioară, n'au putut sesiza curentul înnoitor, rămânând pentru totdeauna niște inadaptabili.

Dârzenia luptelor desfășurate dela 1 Noemvrie până la 14 Decemvrie 1784, atât împotriva armatei austriace, cât și a garnizoanelor ungurești, din cetățile de pe Someș, Crișuri și Mureș, au imprimat în sufletele luptătorilor credința că desrobirea pământului strămoșesc și recăștigarea libertăților uzurpate, vor fi obținute numai prin jertfe de sânge; toate promisiunile și îndemnurile împărătești rămânând infructoase. De aceea au refuzat amnistia generală acordată de împărat; Horia și Cloșca retrăgându-se în codru Scorăgetului, cu gândul de a reîncepe lupta în primăvară, iar Crișan, colindând satele, îndemna poporul să aștepte cu răbdare desfășurarea evenimentelor. Banii lui Iuda pătră în însă conștiința alor șapte țărani din Râul Mare, care făcându-se unealta străinilor, își trădară neamul, vânzându-și frații. Astfel Horia și Cloșca ajung în mâna autorităților, care-i aruncă în temnița din Alba-Iulia, împreună cu Crișan, prins mai târziu, tot prin rușinoasa faptă a trădării.

Alba-Iulia, cetatea de scaun a lui Mihai Viteazul, orașul ce se cutremurase de dârzenia luptătorilor valahi și participarea la mărețul alai triumfal al Domnului Unirii, primea acum între zidurile sale pe crainicii unor lumi noi, pe trei țărani din același neam de cremene, hotărâți a muri pentru împlinirile de mâine și totdeauna ale românismului. Trufia străinilor, călcată în picioare de vitejia lui Mihai și îngrozită de consecințele restaurării domniei lui, s'a refăcut în zângănitul grelelor lanțuri, care cuprinseseră mâinele eliberatoare ale Crăișorului și căpitanilor săi, odată cu încătușarea trupului națiunii lor.

Spectacolul măreț al întemnițării „autorilor tumultului“ nu dădea deplină satisfacție nobililor; nopțile le erau neliniștite, gândindu-se cu groază la posibilitatea unei evadări. Ceeace-i

mulțumi fu însă executarea sentinței de moarte pronunțată împotriva celor doi vizionari: Horia și Cloșca, Crișan făcându-și singur seama în închisoare.

Ziua supliciei, 28 Februarie 1785, avu darul să trezească toată ura turanică a străinilor copleșitori; se adunară din toate județele Transilvaniei, aducând cu ei, sub pretext mincinos, 2515 țărani români, din 419 comane și așteptau, cu ochii ieșiți din orbite, consumarea celui mai oribil act: *»frângerea cu roata a tuturor membrelor corpului, începând de jos în sus«*. În vreme ce călăul mânua instrumentul de tortură, iar oasele trosneau, nobilimea se simțea mulțumită și asigurată, credea anume că, odată cu trupurile celor doi revoluționari, se sfarmă în bucăți tot eșafodul dreptelor năzuințe ale Românilor, care de acum înainte nu vor mai îndrăzni să încerce eliberarea de sub jugul ce le amenința să le distrugă însăși existența biologică.

Se vedeau stăpânii vieții și ai morții.

Nu puteau simți că acest spectacol macabru este anteactul prăbușirii. Roata o credeau mai puternică de cât însăși vitalitatea românească și nesocoteau prăpastia care amenința să-i înghită.

Visători iremediabili, conduși de o fantezie bolnăvicioasă, Ungurii aveau înainte-le spectacolul măreț al unei cuceriri fără egal: *Transilvania se va îngloba patriei maghiare, »puturoșii de Valahi« vor pierii până la unul, fiindcă un nou Horia nu se va mai putea naște!*

Trecutul era dat uitării, iar viitorul le surâdea.

Dar...

Trupurile spintecate ale martirilor și risipite în satele transilvane, sângele și credința lor au fructificat înmiit.

Peste crestele munților și adâncurile vălilor, șueratul codrului și murmurul apelor, au prins jelanția Neamului, șoptindu-o paserilor cerului și picurând-o cu alean în cântecul de leagăn al mamelor, în poveștile bunicilor. Cuvântul trup s'a făcut. Din satul Vidra de Sus „cu muntele la căpătâiu și cu jalea munților la picioare“, apare în lume: Avram Iancu, sortit a restabili echilibrul din sbuciumata istorie transilvană.

Prin lupta lui se deschid noi luminișuri în împărăția munților. Balanța dreptății trage greu în partea mândrilor Moți.

Iancu, Regele Munților, a ridicat sabia lui Horia, lovind cu tărie în vrăjmașii buimăciți de „marea vedenie“.

Fu însă și el sortit martirajului.

Cu ochii împăingeniți și mintea turbure, a colindat pădurile, doinând din flueru-i drag melodiile dreptății, pentru care luptase, pe care i-o promisese „Drăguțul de Impărat“, dar care întârzia și n'a mai venit, nici atunci când a fost așezat spre vecinică odihnă sub gorunul lui Horea, în curtea bisericii din Tebea.

Sentința definitivă tot nu s'a rostit.

Momendiștii duc aceeași luptă cu „arma legii“, pentru a trece apoi torța dreptății în mâinile adunării din Alba-Iulia și a armatei Regelui Ferdinand, hărăzit de cer să răzbune toată coloana nesfârșită de martiri transilvani, încoronându-se în cetatea suferințelor și mândriei românești.

Alba-Iulia a fost reabilitată, iar Neamul răsplătit pentru tot ce îndurase. Dreptatea neînțeleasă de contemporanii străini ai lui Horia și Iancu, a rămas însă mai presus de priceperea lor și acum. Prin intrigi și loviri piezișe, au reușit să sfărtece din nou trupul Transilvaniei. Viena Habsburgilor ne-a sacrificat din nou pe altarul unor cauze străine, așa după cum făcuse totdeauna.

Cu credința neșovăelnică în:

- dreptatea lui Dumnezeu,
- puterile invincibile ale Neamului,
- călăuza sângelui martirilor,
- sublima putere de jertfă a armatei,
- sfânta Unire a Românilor de pretutindenea, găsim în noi tăria credinței în victoria finală și de aceea ne batem până când „inima româno-dacă“, a lui Horia va fi împăcată.

Ion Vărtaciu

INVĂȚĂTORUL, ȘCOALA ȘI SĂNĂTATEA ELEVILOR

(Urmare)

În art. precedent am arătat ce rol însemnat poate să-și creieze învățătorul în combaterea boalelor molipsitoare, fără a-și neglija îndatoririle lui școlare. Ba, eu sunt și rămân de părere că numai în felul acesta își îndeplinește cu adevărat misiunea sa de apostol, de educator, al poporului, căruia și-a închinat și chiar trebuie să-și închine întreaga lui putere de muncă.

Acum voiu continua cu o altă categorie de boale, mai grave încă decât cele molipsitoare și arătate în art. precedent. Aceste boale destul de răspândite în populația școlară, sunt boalele sociale: Tuberculoza (pulmonară, ganglionară și osoasă), Sifilisul (moștenit, sau căpătat), Pelagra, Gușa (cu sau fără cretinism), Paludismul. Din pricină că aceste boale nu iau înspăimântătorul mers al molimelor arătate, iar pustiriile ce fac nu se văd, lupta împotriva lor este cu mult mai grea. Afară de acestea, la căpătarea, la întreținerea, și la răspândirea lor contribuie mult cauzele sociale, de unde și numele de boale sociale. Așa că, la remedierea lor mai mult decât medicina, ar ajuta îmbunătățirea acestor rele sociale, din care cele mai întinse sunt: neștiința, lipsa de cultură, traiul prost, sărăcia, alcoolismul, lipsa de igienă publică și particulară mai ales acuma în timp de război, cu amestecul atâtor indivizi, din atâtea și atâtea părți ale lumii, apoi lupta din ce în ce mai aspră pentru trai și altele.

Învățătorul este cel dintâi luptător și are primul rol în combaterea lor: învățând pe copii — viitorii cetățeni — care sunt elevii lui, știința vieții, risipind ignoranța, îndemnându-i a merge la medic și nu la „Baba Floare“ descântătoare, luând medicamente și nu leacuri băbești, predicând munca ordonată și traiul mai bun, cu un cuvânt cultura.

Tuberculoza pulmonară (Ofțica), mai ales la început, nu-o poate cunoaște decât medicul, deoarece ea nu se arată dela început cu tusă mare sau cu scuipare de sânge. Copilașul, de obicei palid și slăbit se crede de multe ori sănătos. Dacă, însă, l-am pune sub observație mai mare, am vedea că arde, are febră, mai

cu osebire după amiază: ochii îi luceșc, urechile și umerii obrazilor sunt aprinși, inima îi bate repede, o tuse ușoară, seacă, aproape nebăgată în seamă, îl apucă din când în când. Cu toate că umbliă, se mișcă, vedem că slăbește, se topește din zi în zi. Dacă are fericirea să nu dea peste el o gripă, o plerzie, o meningită care să-l curețe (ucidă), atunci mai târziu ajunge la tuberculoza pulmonară, cu tuse urâtă și cu întinse leziuni în plămâni. Acest copil, însă, trebuie descoperit înainte de a răspândi boala. Și acest lucru îi revine medicului de circumscripție prin vizitele săptămânale la școală. Când învățătorul știe sau aude că în familia cutărui elev sunt bolnavi de oftică, el va cere elevului un certificat medical de sănătate și numai pe baza certificatului va fi primit la școală. Ori cum ar fi, un elev cu tuse necurmată, care scuipă sânge și se plânge de junghiuri în piept sau în spate, dar mai ales care are ferbințeli cât de ușoare, trebuie numai decât trimis acasă și reprimat în școală cu certificatul medical. Pleurezia (apă la plămâni), Peritonita (apă la prapor, pânțecă umflat) deși tot de natură tuberculoasă sunt mai puțin primejdioase ca oftica, respective tuberculoza pulmonară. Totuși și pe bolnavii cu pânțecă umflat, cu spatelul deformat, bombat într-o parte, îi vom trimite la medic: sunt pleurezii pe cari bolnavii le poartă luni de zile fără să se știe, și pleurezia este o treaptă spre oftică. Oftica la oase asemenea este greu de cunoscut, la început: copilul se plânge de ușoară durere în șold sau în genuchi și șchiopătează câte odată. Apoi săptămâni întregi nu mai spune nimic, ca din nou să se plângă de dureri. Tocmai târziu boala se pronunță cu umflarea oaselor și a încheieturilor pline de puroiul ce face abcese și răni pe unde curge. Boala însă trebuie cunoscută mai înainte și medicul are mijloace pentru aceasta: febră, durere la apăsare, scurtarea piciorului, deformarea șalelor, umflarea încheieturilor, subțierea mușchilor, etc., dar mai ales ferbințele bolnavului.

Tot așa trebuie descoperită la vreme oftica la șira spinării cocoșă înainte de a se mânca oasele. Orice elev ce șchio-pătă dela o vreme, sau se plânge de dureri la vreo încheietură, în oasele șirei spinării care nu se apleacă în voie, ci se lasă pe vine ca să ia un lucru de jos, în loc să se îndoiască de mijloc, iar pe deasupra și arde, trebuie imediat ales din clasă și trimis la medic. Cu cât mai de vreme, cu atât mai bine, căci acest fel de oftică la oase și încheieturi îngrijită cum trebuie, cu aparte gipsate cu repaus,

cu aer de mare se vindecă aproape sigur. Când osul s'a mâncat și puroiul a ajuns la piele, atunci se formează ca niște nirvaie ca niște buboai ce se sparg și din care curge puroi. De obicei aceste abcese, zise abcese reci, se văd mai jos decât locul unde se mănâncă oasele: cam în șale, sub coaste, în față, în coapsa piciorului și nu trebuiesc confundate cu uimele, cu cărțițele, cu buboaietele mici, cu ghindurile (cu ganglioni și scrofulele). Ele sunt numai locul pe unde răsuflă oftica osului. Toți acești elevi cu asemenea umflături, cu sau fără puroi, vor fi arătați medicului.

Puroiul dela oftica osoasă este molipsitor, în el se găsește microbul tuberculozei și un bolnav cu asemenea leziune trebuie scos dintre ceilalți școlari. Deasemenea și elevii cu scrofule, cu ghindurile la gât, dela subțioară, ori dela stinghie, mărite, umflate, înroșite sau supurate, vor fi îndepărtați până la vindecare, puroiul fiind contagios. Vindecarea stă în buna îngrijire, mai des repaus, aer curat, soare mult (bae de soare locală) bandaje și aparate de ghips, aer de mare, pe plaje sau în sanatoriu, mâncare bună și foarte puține medicamente (Glicero fosfati, untură de pește și numai cu aprobarea medicului sirop iodo-tonic.

Dar învățătorul poate să facă mai mult: Îngrijat de proporția ce ia printre elevii lui tuberculoșa osoasă și ganglionară va îngriji de formarea unei colonii școlare pe vară la mare, sau măcar va lumina pe bieții părinți punându-i pe cale să umbe ca să își bage micii bolnavi în sanatorii dela Movila Budachi, Anina etc., unde pot sta atât vara, cât și iarna, deci până la vindecare.

În orice caz nici un bolnav cu oftică (dar mai ales pulmonară), nu trebuie să se găsească printre elevii unei școle. Învățătorul, bănuitor, avertizat de câteva semne ce arată elevul, îl va arăta de grabă medicului.

Sifilisul. Nu se va supăra nimeni când vom spune că sifilisul nu este rar în școlile noastre primare, mai ales la țară, unde se găsesc familii întregi molipsite.

Aici vine din nou marele rol educativ al învățătorului dela sate, de-a îndemna tinerii însureței, ca înainte de a lega o căsătorie să se prezinte medicului pentru analizarea sângelui și primirea certificatului nupțial, conform nouilor legiului și ordine. Dar lucrul acesta — cu certificatele așa zise nuptiale — se poate îndeplini numai în acele comune, respective sate, unde n'ar mai exista ticăloșia concubinajului.

cu aer de mare se vindecă aproape sigur. Când osul s'a mâncat și puroiul a ajuns la piele, atunci se formează ca niște nirvaie ca niște buboaie ce se sparg și din care curge puroi. De obicei aceste abcese, zise abcese reci, se văd mai jos decât locul unde se mănâncă oasele: cam în șale, sub coaste, în față, în coapsa piciorului și nu trebuiesc confundate cu uimele, cu cărțițele, cu buboaiele mici, cu ghindurile (cu ganglioni și scrofulele). Ele sunt numai locul pe unde răsuflă oftica osului. Toți acești elevi cu asemenea umflături, cu sau fără puroi, vor fi arătați medicului.

Puroiul dela oftica osoasă este molipsitor, în el se găsește microbul tuberculozei și un bolnav cu asemenea leziune trebuie scos dintre ceilalți școlari. Deasemenea și elevii cu scrofule, cu ghindurile la gât, dela subțioară, ori dela stinghie, mărite, umflate, înroșite sau supurate, vor fi îndepărtați până la vindecare, puroiul fiind contagios. Vindecarea stă în buna îngrijire, mai des repaus, aer curat, soare mult (bae de soare locală) bandaje și aparate de ghips, aer de mare, pe plaje sau în sanatoriu, mâncare bună și foarte puține medicamente (Glicero fosfati, untură de pește și numai cu aprobarea medicului sirop iodo-tonic.

Dar învățătorul poate să facă mai mult: Îngrijat de proporția ce ia printre elevii lui tuberculoșa osoasă și ganglionară va îngriji de formarea unei colonii școlare pe vară la mare, sau măcar va lumina pe bieții părinți punându-i pe cale să umbe ca să își bage micii bolnavi în sanatorii dela Movila Budachi, Anina etc., unde pot sta atât vara, cât și iarna, deci până la vindecare.

În orice caz nici un bolnav cu oftică (dar mai ales pulmonară), nu trebuie să se găsească printre elevii unei școle. Învățătorul, bănuitor, avertizat de câteva semne ce arată elevul, îl va arăta de grabă medicului.

Sifilisul. Nu se va supăra nimeni când vom spune că sifilisul nu este rar în școlile noastre primare, mai ales la țară, unde se găsesc familii întregi molipsite.

Aici vine din nou marele rol educativ al învățătorului dela sate, de-a îndemna tinerii însureței, ca înainte de a lega o căsătorie să se prezinte medicului pentru analizarea sângelui și primirea certificatului nupțial, conform nouilor legiului și ordine. Dar lucrul acesta — cu certificatele așa zise nuptiale — se poate îndeplini numai în acele comune, respective sate, unde n'ar mai exista ticăloșia concubinajului.

medicului. In caz că nu este medic în loc — cum avem prea multe comune românești — învățătorul însuși poate să dea puțin iod celor cu gușă, sau celor ce nu au, ca preventiv. Iodul trebuie luat în cantități mici de tot, miligrama abea.

Alcoolismul, nu poate fi stârpit decât crescând generații întregi de copii în groaza de beutură — ceia ce mi se pare cam greu fără a da și exemplu. Propovăduirea antialcoolică începe din școală. Eu ași dori să înceapă din familie și să se continue numai în școală. Deci odată cu creșterea (educarea, cei 7 ani de acasă). În altă țări familiile și copiii sunt cei mai buni ostași a propagandei antialcoolice. Învățătorul, prin elevii săi, poate influența deodreptul familiile lor, unde strecoară ideile mântuitoare.

Copiii alcoolizilor îndeosebi care au zilnic sub ochi spectacolul îngrositor al vițiuului, vor fi educați de învățător așa, ca pentru totdeauna să capete groază de alcool și de beție.

(Va urma.)

Rejep Gavril

inv. dir. Aradul Nou

RĂSPÂNDIREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ĂGRICOL LA SATE

Se înființează un Comitet central de acțiune și conducere pentru răspândirea învățământului agricol și a propagandei agricole la sate, format din câte doi delegați ai Ministerului Agriculturii și Ministerului Culturii Naționale, sub președinția ministrului agriculturii, a d-lui ministru al culturii naționale, având însărcinarea să coordoneze această acțiune și să urmărească înlăptuirea prin organele ambelor ministere, Camerele agricole și Inspectoratele școlare județene.

În lipsa ministrului agriculturii, comitetul va fi prezidat de d. profesor universitar Agricolă Cardaș.

Sediul acestui comitet este la Ministerul Agriculturii și Domeniilor și i se va detașa un funcționar pentru conducerea secretariatului.

Directorul învățământului primar, normal și seminarial din Ministerul Culturii Naționale și directorul învățământului și pro-

pagandei agricole, împreună cu șeful Serviciului propagandei agricole din Ministerul Agriculturii și Domeniilor, fac parte de drept din acest comitet

Atribuțiunile comitetului central de colaborare sunt: Redactarea tuturor instrucțiunilor necesare pentru acțiunea exterioară prin organele tehnice agricole, prin învățători și preoți; Intocmirea normelor pentru exploatarea loturilor și grădinilor școlare și controlul executării pe teren; la fel, a normelor pentru buna stare a fermelor, școalelor normale și seminariilor; Organizarea cursului pentru învățători și preoți și pentru săteni a conferințelor agricole la sate, a expozițiilor, concursurilor, premierilor, etc.; Centralizarea și coordonarea întocmirii și editării cărților și broșurilor cu conținut agricol, tablouri, reviste agricole, care se tipăresc în prezent sau se vor tipări pe viitor, în comun, de către Ministerul Agriculturii și de Ministerul Culturii Naționale; Procurarea și repartizarea materialelor și sumelor bănești din fondurile ce se vor pune la dispoziție de ambele ministere pentru înfăptuirea acțiunii ce se urmărește; Hotărârile comitetului devin obligatorii și se execută prin Direcțiile învățământului din ambele ministere.

Se înființează în fiecare capitală de județ un comitet județean, pentru organizarea răspândirii învățământului agricol și a propagandei agricole în masele populare, format din președintele Camerei agricole, directorul Camerei agricole și inspectorul școlar județean, sub președinția prefectului de județ. Acest comitet va funcționa ca o secție a consiliului de colaborare al prefecturii.

Sediul acestui comitet va fi la Camera agricolă.

Se va interveni la Ministerul Afacerilor Interne pentru ca toate autoritățile administrative să conlucreze strâns cu comitetul central și cu comitetele județene și să sprijine pe orice cale această acțiune culturală și economică.

DARE DE SEAMĂ

către Adunarea Generală din 19 Aprilie 1944.

Onorată Adunare Generală,

S'a scurs încă un an din viața noastră individuală și colectivă. Pe răbojul vremii, s'a adăugat încă o creștătură. Plecând, anul 1943 a lăsat multe probleme capitale nerezolvate, îngreunând, cu acestea, moștenirea anului 1944, a cărui venire ne-a găsit tot înclistați în lupta cu durerile prevestitoare ale ivirii unui nou ev.

Învățătorimea română în genere — și cea a județului Arad în special — a făcut și face toate eforturile, spre a călăuzi acest popor spre viață națională vecinică, cu noi orizonturi de progres și noi posibilități de afirmare culturală și politică.

În această sferă de preocupări, se încadrează următoarele manifestări național-culturale ale Asociației noastre:

1. Comemorarea Învățătorilor Eroi din cuprinsul județului Arad, făcută cu tot fastul cuvenit, la 2 Februarie 1943.

2. Acțiunea de propagandă culturală și națională dusă de învățători, prin căminele culturale, acțiune care a fost inaugurată la 2 Mai 1943, prin ședința festivă dela Palatul Cultural din Arad, unde a luat cuvântul și președintele Asociației noastre.

3. Concertul dat în sala Palatului Cultural din Arad, în seara zilei de 18 Iulie 1943, de Corul Asociației Generale a Învățătorilor din România, condus de d. profesor N. Oancea.

Cei cari au luat parte la această audiție muzicală, nu vor uita nici odată emoțiile estetice trezite în sufletele lor, de acorurile desăvârșite ale cântecelor românești, executate de acest cor.

4. Sezătoarea literară ținută tot la Palatul Cultural din Arad, de Gruparea Învățătorilor Scriitori, care activează sub președenția d-lui Mircea Ispir, secretarul general al Asociației Învățătorilor din România.

Prin documentata și avântata cuvântare rostită atunci de d. D. V. Toni, privitoare la contribuția învățătorilor la luptele culturale și naționale ale Românilor și prin prezentarea operelor literare scrise de învățătorii membri ai Grupării, gradul de prețuire, pentru învățători și munca lor, a fost simțitor ridicat, în aprecierile opiniei publice.

5. Apariția regulată a revistei „Școala Vremii“, organul

nostru de publicitate, în timpuri atât de grele, constituie încă o verigă la lanțul realizărilor noastre, în acest domeniu.

Orice s'ar spune, această revistă este de strictă necesitate pentru evidențierea și afirmarea valorilor recutate dintre membrii Asociației noastre, ca și pentru comunicarea și popularizarea noilor metode de lucru în învățământ și pentru continuarea luptelor noastre profesionale.

Pentru a nu stingheri sau diminua, prin privațiuni, ori tendințe de subprețuire, activitatea în care este angajată învățătorimea țării, alături de întreaga colectivitate românească, Asociația învățătorilor din acest județ, în cursul anului expirat, a căutat să înlăture o seamă de obstacole ce ni s'au pus în cale.

În acest scop, am făcut demersuri repetate la forurile în drept și am obținut recunoașterea următoarelor drepturi:

1. Plata sporurilor aferente gradelor și grădațiilor scadente la data de 1 Aprilie 1943.

2. Acordarea indemnizației de locuință, luminat și încălzit, pentru directorii de școli primare.

3. Majorarea salariilor cu 30% (sporul de scumpete).

4. Dreptul la cheltuielile de transport și diurnele legale pentru învățători, când călătoresc în interes de serviciu.

5. Am reușit să scoatem sesiunile învățătoresți de sub regimul de cultură al loturilor școlare, rămânând în curs de soluționare unele amănunte tehnice de administrare.

6. S'a obținut pentru directorii de școli primare, 25% din recolta grădinilor școlare.

7. Am cerut să se achite indemnizațiile în bani și în natură, cuvenite învățătoarelor și conducătoarelor cari au activat la căminele de zi, în vara anului 1943.

8. Am mai cerut să se acorde indemnizația de chirie, prin statele de plată și învățătorilor din categoria a IV de salarizare.

Pentru informarea colegiilor și o mai completă orientare în diferitele probleme ce ni s'au pus în anul 1943, am dat un comunicat lămuritor prin această revistă și am ținut o consfătuire cu colegii învățători cari activează la pregătirea premilitară și la educația extrașcolară, cu prilejul cursurilor de formare pentru comandanți, ținute la Arad, la începutul lunii August 1943.

Organizarea subsecțiilor, pe plase, nu s'a putut face, din cauza împrejurărilor neprielnice.

Realizările efectuate pe plan gospodăresc și financiar se oglesc în conturile de gestiune publicate în corful revistei. Amănunte vor fi date de gestionarii respectivi, în sânul Adunării.

Datorită priceperii și neobositei activității desfășurate de d. director Petru Lupaș, cu secundarea activă a Doamnei Lupaș, Internatul Casei Invățătorilor din Arad funcționează în condițiuni ireproșabile, făcând față tuturor situațiilor conjuncturale, neprevăzute.

În cursul anului trecut, Comitetul Asociației a ținut 5 ședințe, iar delegația permanentă s'a întrunit de 4 ori.

* * *

Adresând mulțumiri recunoscătoare tuturor colaboratorilor pentru ceea ce s'a putut înfăptui cu concursul prețios dat de fiecare, îndreptăm un stăruitor apel către dăscălimea din acest județ, rugându-o să stea zid neinvins în jurul Asociației. Toate colegile și toți colegii sunt insistent rugați să ia parte la ședința, Adunării Generale din acest an.

Din frământările apocaliptice, împletite cu durerile grele ale prezentului, se vor naște închegările sociale și politice ale societății de mâine.

Învățătorimea română, prin aportul de sacrificii și muncă adus Patriei și Neamului, în aceste vremuri de crâncenă verificare a potențelor naționale, s'a situat sus, pe scara valorilor de necesitate organică pentru viața noastră etnică și statală.

Ar fi păcat dacă, printr'o condamnabilă nepăsare și neînțelegere a imperativelor timpului, ne-am scobori de pe piedestalul pe care ne-am urcat, prin atâtea jertfe și privațiuni.

Una din îndatoririle fundamentale ale Asociației este să pregătească pentru noi și pentru urmași, o situație mai bună, în noua așezare națională și de stat.

Acest desiderat poate fi înfăptuit numai prin: solidaritate, clarviziune, vigilență și acționare la timp.

Este ceea ce cerem tuturor colegelor și colegilor.

Președinte,

Nicolae D. Cârstea.

Secretar,

Sabin Tomuș.

Asociația Invățătorilor Secția Arad

Nr. 10—1944

Arad, 26 Februarie 1944

CONVOCARE.

Membrii Asociației Invățătorilor Secția Arad sunt convocați în

Adunare generală ordinară,

pe ziua de 19 Aprilie 1944, ora 8 a. m., în localul Casei Invățătorilor din Arad, cu următoarea

Ordine de zi :

1. Constatarea membrilor prezenți și constituirea biroului.
2. Deschiderea Adunării generale.
3. Darea de seamă a președintelui asupra activității Asociației pe anul 1943.
4. Raportul Comisiei de cenzori, cu privire la activitatea și gestiunea Asociației, în cursul anului 1943.
5. Aprobarea bilanțului și descărcarea de gestiune a Comitetului, după ascultarea Comisiei de cenzori.
6. Aprobarea bugetului pe 1944.
7. Fixarea programului de activitate pe 1944.
8. Acoperirea cheltuelilor pentru administrarea salariului Inv.
9. Reparările necesare Casei Invățătorilor.
10. Procurarea lucrării: „Monografia Reuniunii Inv. Rom. din jud. Arad”, de Iosif Moldovan.
11. Propuneri și interpelări.

În cazul că, la ora fixată, nu se va întruni numărul membrilor cerut de Statute, Adunarea va avea loc în aceeași zi, la ora 10 a. m., cu oricâți membri prezenți vor fi, în același local și cu aceeași ordine de zi.

Președinte :

ss. **Nicolae Cârstea.**

Secretar :

ss. **Sabin Tomuș.**

CONT DE GESTIUNE

Al comitetului asociației inv. din jud. Arad, pe anul financiar 1943.
VENITURI

Nr. art. bugetar	NATURA VENITURILOR	Suma prevă- zută în buget	Sumele Incasate	Suma rămasă de încasat la 31 Dec. 1943
		Lei	Lei	Lei
1	Soldul anului 1942	27478	27478	
2	Cotizație de înc. pe 1943 . . .	90000	108895	
3	Restanță din cotiz. 1940—42 . .	35000		35000
4	Fond T. B. C. pe 1943	8000	5484	2516
5	„ „ restant	3000		3000
6	Ajutor dela Com. școl. jud. . . .		15000	
7	Pt. Casa Inv. din București . . .		103050	
8	Din Bon. dela Impr. Inz. 1936-41		6093	
Total		163478	266000	40516

CHELTUELI

No. art. bugetar	NATURA CHELTUIELILOR	Suma prevă- zută în buget	Sume cheltuite	Suma rămasă de plată la 31 Dec. 1943
		Lei	Lei	Lei
1	Delegați la Congr. general . . .	12000	18000	
2	Spese de reprezentare	20000	19524	476
3	„ „ deplas. membrilor	17000	20478	
4	Cotizația către Asoc.	22500	22500	
5	Ajutor Insp. școlar	6000	6000	
6	Onorar secretarului	8000	8000	
7	Cheltuieli de cancelarie	5000	3542	
8	Diverse ajut. membrilor	26000	12700	3822
9	Rămășițe către Asoc. gen.	11500	4170	7330
10	Onorar casierului	12000	12000	
11	Div. cheltuieli, timbre post. etc.	5000	3433	1705
12	Fond pt. desch. de cred.	1542		
13	„ „ T. B. C. pe 1943	8000	5484	2516
14	„ „ „ 1940-42	8736	4968	3768
15	Cotizația către Asoc. regională		3000	
16	Ajutor Asoc. învățăt. scriitori		15000	
17	Pt. Casa Inv. din București . . .		50005	
Total		163478	208799	19617

Președinte (ss) N. Cârstea, Secretar (ss) S. Tomuș, Casier (ss) N. Șerban. Membri: (ss) G. Abu, (ss) indescifrabil, (ss) indescifrabil, (ss) D. Radu. Comisia de cenzori: (ss) indescifrabil, (ss) Pascu Coriolan.

Casa Învățătorilor din jud. Arad

Internatul.

CONTUL DEFICIT ȘI EXCEDENT

Început la 31 August 1943.

Leafa personalului de serviciu	174334	Taxe de întreținere.	2483675
Alimentele la internat	1415305	Asistența medicală	31320
Mobilier	28866	Achitarea alimentelor în numerar.	53503
Instalațiuni	1757	Restanțe înainte de 1/IX—1940	4200
Curățenie și reparaturi	151740	Restanțe după 1/IX-1940	7500
Consumația apei	106861	Subvenții dela stat	36752
Luminatul	30451	Diverse venite	41511
Combustibil	413745	Excedent dela 31 August 1942	112604
Cheltueli de birou	19657		
Asigurarea imobilului	2779		
Impozit	6124		
Onorar medicului și medicamente	24112		
Deplasări membrilor consiliului	14405		
Restituirea sumelor supra încasate	1880		
Spalatul rufelor	16975		
Abonament la Radio	2658		
Diverse cheltueli	57230		
Excedent la 31 August 1943	302184		
	<u>Total 2771063</u>		<u>Total 2771063</u>

Președinte: s. s. *N. Cârstea*. Secretar; s. s. *Sabin Tomuș*.Directorul Casei: s. s. *Petru Lupaș*.**Casa Învățătorilor din jud. Arad.**

Biblioteca „N. Iorga”.

CONTUL DEFICIT ȘI EXCEDENT

Început la 31 Decembrie 1943.

Cărți și reviste	1265	Cotizații pt. cărțile cetite	84
Excedent la 31 Dec. 1943	5799	Dobânzi după depuneri	130
		Excedent la 31 Dec. 1942	6850
	<u>Total 7064</u>		<u>Total 7064</u>

Președinte: s. s. *N. Cârstea*. Secretar: s. s. *Sabin Tomuș*.Directorul Casei: s. s. *Petru Lupaș*.

Casa Învățătorilor din jud. Arad.

Camera de oaspeți.

CONTUL DEFICIT ȘI EXCEDENT

Încheiat la 31 Decembrie 1943.

Luminat	1022	Taxe încasate dela oaspeți	2769
Mobilier	5621	Sold dela 31 Dec. 1942	3458
Diverse	7910		
Sold dela 31 Dec. 1943	47700		
	<u>Total 62253</u>		<u>Total 62253</u>

Președinte: s. s. *N. Cârstea*. Secretar: s. s. *Sabin Tomu*
 Directorul Casei: s. s. *Petru Lupșa*.

Revista Școala Vremii.**B I L A N Ţ****A C T I V**

Numerar în casă lei: 9921

P A S I V

Fondul revistei lei: 9921

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERI

La 31 Decembrie 1943

CHELTUELI

1. Tipărirea revistei comemorativă:	53150	} Lei 17152
Tipărirea revistei obișnuită:	118375	
2. Onorar redactorului		12000
3. Onorar administratorului		12000
4. Timbre și expediție		1688
5. Restituire de avans Asoc. Inv.		10000
6. Restituire de abonament		300
7. Diverse		2646

Total Lei 210157

Beneficiu Lei 9921

Total general Lei 220078**VENITE**

1. Sold din 1942		Lei 1792
2. Răscumpărarea rev. comem.		23786
3. Abonamente		155500
4. Avans dela Asoc. Inv.		10000
5. Subvenție dela Primărie		5000
6. Subvenție dela Com. șc. jud.		20000

Total Lei 220078Președinte: *N. Cârstea*.Administrator: *Iulian Pagubă*.

3

»Școala Vremii«, Revista Asociației Învățătorilor Arad,
Bulevardul Carol I. Nr. 66.

g. Ana Luciu

ANTICAMERĂ ARAD
LIII 3

nr.
Măndrușoc

Arad

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
ARAD

Tipografia «CONCORDIA» Institut de Arte Grafice și Editură Arad.
10-III. 94# — Inreg. Cam. Muncă Br. Nr. 28,354-940.